

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001 4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Filiale:
Novo mesto:

Stockholm, 20. aprila. OS. Razburkano morje še vedno ovira iskanje ostankov potopljene švedske podmornice »Ulven«. Dvoje podmornic se je potopilo in skušalo ujeti kake znake »Ulvena«, toda brez uspeha.

Ekselencija Grazioli je obiskal bežigradsko zavetišče ter občini D. M. v Polju in Zalog

Danes dopoldne je Visoki komisar obiskal nekdanje občasno otroško zavetišče za Bežigrad, ki je sedaj v upravi skrbstva za matere in otroke. Ekselencija se je pomudila med otroki ter se zanimala za ureditev in organizacijo zavetišča. Gosta je sprejel konzul Zupalla, komisar zavoda, dalje so bili pri sprejemu navzoči sestra prednica in zdravnica ga. dr. Tavčarjeva. Eksc. Grazioli si je ogledal v dnevnici sobi skupino drobnih varovancev, ki so mu v dobrodošlico izročili šopek cvetja. Eksc. je nato pregledal posamezne oddelke in se pomudil tudi v bolniški sobi in ob posteljah malčkov.

Na občinskem uradu v D. M. v Polju

Iz Bežigrada je Visoki komisar odšel v Polje, kjer je nenapovedan pregledal sedež občine, sedež pomožnega središča, občinski prehranjevalni urad in pošto. Eksc. Grazioli je spremljal občinski komisar. Pri pregledu različnih uradov se je gost zanimal za opravljeno delo in dajal navodila, po katerih naj se olajša oskrbovanje in se zlasti otrokom, staršom in bolnikom zagotovi dobava mleka. Medtem ko je šel Visoki komisar iz ene pisarne v drugo, se je razgovoril z nekaterimi ženskami, ki so se zadrževale tam ter čakale na karte. Spraševal jih je o njihovih družinah ter o njihovih potrebah. Preden je zapustil občino, je sporočil komisarju, da je nakazal znesek 3000 lir za najbolj revne družine v občini. Nato je obiskal tudi lokale, kjer se deli hrana revnim dečkom. Otroci so ga sprejeli z rimskim pozdravom, nakar je Eksc. Grazioli obiskal prostore ter v kuhinji poskusil kosilo, ki je bilo pripravljeno.

»Madame Butterfly« v Operi

Puccinijeva »Madame Butterfly« spada med opere, ki niso privlačne samo za glasbene strokovnjake, kateri sodijo glasbena dela bolj po njihovi notranji vrednosti, ampak tudi za najširše kroge občinstva, ki navadno ne motri izvajanja dela samo z glasbenega stališča, ampak vplivajo nanj pogosto zgolj drugotni momenti, kot so na primer čustveno zasnovane besedilo, spevi, ki ostanejo poslušalcu po svoji melodioznosti dolgo v spominu in si jih ob primernem razpoloženju sami prepeva ali preigrava, ta ali ona znamenita pevka, ki si je kakor koli že pridobila simpatije poslušalstva in podobno.

»Madame Butterfly« ustreza vsem kategorijam poslušalstva. Glasbeno je svojevrstno zasnovana, da vedno znova mika glasbe vsebina in nevedeča poslušalca. Melodika opere sicer ni te vrste, da bi se poslušalec trajno vtisnila v spomin kot na primer kaka Verdijska arija, vendar ga vedno znova zajame s svojo čustvenostjo; končno je zasledba v ljubljanski Operi taka, da si je vsaj v vrhnjih vlogah boljše skoraj želeli ne moremo.

Tukaj moramo na prvem mestu omeniti Heybalovo, ki svojo vlogo s pevke in igralke strani izrpa do zadnjih meja močnosti. Vsaka se tako majhna glasbena ali tekstovna niansa najde v njeni izvedbi aдекватen izraz. Priljubljenost, ki jo pri občinstvu uživa, izhaja iz bistva njenega petja in igranja, ne morda iz kakih zgolj zunanjih nagibov. Pinkertona je letos pel Lipušček. Pri premieri (podpisani sem jo mogel samo delno videti) se je zdel v svojem nastopu še nekam zadržan; to pri reševanju tako težke naloge ni nič čudnega. Pri ponovitvi pa se je sprostil vse tesnobe in nam je zaigral in zapel tako, da ne bi mislili, da je v tej vlogi menda prvokrat nastopil. Ta vloga nam ga je predstavila v popolnoma novi luči. Tretjo večjo vlogo, služabnico Suzuki, je pela pri prvi predstavi Golobova, ki s svojim plemenitim glasom vedno znova osvaja občinstvo. Isto vlogo je pri ponovitvi z lepim uspehom odela Španova. Vlogo konzula Sharplessa je letos prevzel Popov. Njegove lepe glasovne zmoglosti že poznamo. Zanimala je njegova igra, v kateri se je v začetku pokazal bolj uradnega zastopnika, ki ga razmere zanimajo v toliko, v kolikor se ga v njegovo področje, a je njegov nastop vedno bolj pridobival očetovsko pokroviteljski značaj. V drugih vlogah so nastopili Sladoljev kot Goro, Lupša kot bonec, Dolničar kot princ Jamadori, B. Stritarjeva (pri premieri Španova) kot Kate Pinkertona; komisarja je predstavljala M. Gregorin, uradnika Skabar, mater Skrijančeva. Vsi so poskrbeli, da je imela predstava umetniško zaokroženo podobo. — C. Debevec se je izkazal kot tenkočuten režiser, ki skuša vsako podrobnost v glasbi na odru do potankosti uresničiti. Dirigiral je Zebre, ki je z orkestrom skušal izrpati vse podrobnosti barvnega bogastva polne partiture. Zbore je nastudiral Simoniti, inscenacijo je izvršil A. Foriga.

Letošnja predstava »Madame Butterfly« je bila pripravljena tako, da bo privlačila kar največje število poslušalstva. M. T.

Med skvadristi »Nizza« ter med antikomunističnimi oddelki.

Visoki komisar Eksc. Grazioli je nato obiskal oddelke Milice ter Vojske v Zalogu. V Polju samem pa je obiskal taborišče protikomunističnega oddelka ter se zadržal med prostovoljci, ki so ravno imeli kosilo. Spraševal jih je o njih najnovejših dejanjih. Zlasti so mu ugajali nekateri prostovoljci, ki so v zadnjih akcijah pokazali veliko poguma ter pomagali

pri ujetju nekaterih komunističnih voditeljev. Iz Polja je Visoki komisar šel v Zalog, kjer ga je sprejel prvi senior Tebaldi, poveljnik bataljona »Nizza« ter skupina posadk in častnikov.

Na meji v Zalgo

Nato je Visoki komisar Eksc. Grazioli obiskal kasarno finančne straže, kasarno bataljona Črnih strajk, kjer se je prisrčno zadržal z milicniki in podoficirji, nakar je nadaljeval obisk, pogledal vojaško pekarno, bolnico, prostore, kjer se deli šolska hrana, taborišče pešadijskega oddelka ter karabinerjev. Končno je šel tudi na mejo. Iz Zaloga je el v Polje, kjer se je ustavil v taborišču protikomunističnega oddelka, nato pa se vrnil v Ljubljano.

Sport

Tek na 1000 m

Napoved nove lahkoatletске prireditve za nedeljo, 2. maja.

Na pobudo športnega dnevnika »La Gazzetta della Sport« prireajo po Italiji za atletsko propagando veliko nacionalno tekmovanje, ki se imenuje »Velika nagrada za tek na srednje proge« in je pridržano atletom III. razreda. Tudi v Ljubljani bo po zamisli zaupnika CONI-ja in Lahkoatletске zveze organizirano pokrajinsko izbirno tekmovanje v tem teku. Proga za to tekmovanje meri 1000 m, prireditve v Ljubljani pa bo dne 2. maja zjutraj na Hermesovem stadionu. Tega izbirnega tekmovanja se bodo lahko udeležili vsi atleti iz pokrajine, čeprav nimajo športne dovolilnice.

Razpis tekmovanja in seznam nagrad bomo še objavili, za zdaj pa smo hoteli samo opozoriti na to atletsko preizkušnjo, da se bo športna mladina iz naših krajev lahko pravočasno pripravila za ta zanimiv propagandni nastop, ki bo lahko spet pokazal športni duh naše mladice.

Klubske objave: SK Mladika vabi igralce nogometa na sestanek, ki bo 22. t. m. ob pol 8 zvečer v prostorih Mladinskega doma. — SK

Gospodarstvo

Kaznovani kršitelji predpisov o ponudbi in povpraševanju po delu

1. Aleksiš Aleksa, 2. Alešovec Marija, 3. Anžil Ivan, 4. Bahovec Srečko, 5. Belišč Karolina, 6. Bošič Vladka, 7. Brelih Maria, 8. Čihlar Nada, 9. Čokan

Orači na Kongresnem trgu

Hvalevredna je pobuda Ljubljanske mestne občine, ki je izdala tudi letos potrebne ukrepe za koristno obdelavo primernih površin. Nikdo ne bi mogel trditi, da so zeleni travniki, kot sestavni del mestnih nasadov v Tivoliju lepiši za oko od žitnega polja, na katerem valovi pšenica; trajni lepoti nasadi so ostali, nekatere površine pa so preorali in jih posadili ter posejali z dobrotami, ki bodo prišle v prid ljudski prehrani. Tudi Kongresni trg je od lanskega leta že v tretje spremenil svoje preproge. Pred letom so sadili krompir, na jesen so posejali travo, nedavno pa so jo spet pokosili in večerj so se pojavili orači s konji, ki obračajo zemljo.

Precej gledalcev se je zbralo danes dopoldne na Kongresnem trgu, kjer so nadaljevali z delom. V vsem bo na Kongresnem trgu osem njiv, ki bodo dale precejšen pridelek. Radovednežem so se pridružili otroci, med katerimi je bilo nekaj takih, ki so prvič motrili obdelavo zemlje s plugom. Dva bela konja sta z lahkoto vlačila moderni železni plug, ki je rezal v zemljo in jo v svedrastih slojih obračal. Zelena travnata površina je izgledala, zemlja pa je kazala spet svoj pristi rjavi obraz. Ni bila posebno sočna, zakaj tudi na Kongresnem trgu je bilo opaziti, da primanjkuje zemlji dežja, in da se je bati pomladanske suše.

Delo je šlo zelo hitro od rok. Za oračem so hodile ženske, ki so z motikami uravnale brazde in sekale grude. Brane ni bilo videti, pač pa deset parov rok z motikami in grabljami, ki so opravile isto delo. Na vprašanje, zakaj ne gnojijo zemlje, je orač povedal, da so jo pognojili z umetnim gnojem. Zemljo so lepo zrahljali in oblikovali, da je postala podobna velikim vrtnim gredam.

Prizor je spominjal na kmečko idilo sredi mesta. Manjkalo je samo, da bi se od nekdaj pojavila gospodinja z jerbosom na glavi in z majolico v rokah. Na to pa bi najbrž zaman čakali, zakaj delo so opravljali najeti ljudje, ki delajo za gotovino in se hranijo doma. Nikogar ni bilo slišati, ki bi godrnjal nad zamisljo, da bi obdelali večje površine, ki so sposobne za poljske prideleke. Saj je za oko tudi lepo, če gleda vzorno obdelane njive, kjer bo vzklilo seme, ozelenelo in odevetelo, na jesen pa se bo oddolžilo s krompirjem, fižolom ali z drugimi prideletki.

Mars: v sredo ob 19 odborova seja v gostilni Predovč.

Ljubljanski prvenstveni nogometni turnir se bo nadaljeval v nedeljo, 2. maja, s tekmo: Hermes: Ljubljana (I. razred), Vič: Mladika (II. razred).

Za italijanski nogometni pokal bodo spet igrali v nedeljo, 9. maja in sicer po sledečem sporedu: Bologna proti zmagovalcu med Vicenzo in Genuo, Lazio: Roma (oba iz Rima), Udine proti zmagovalcu med Palermom in Venecio, Torino: Milano.

Celjski nogometaši so spet igrali z Gradčani in jih premagali s 6:3. Zmaga je tem pomembnejša, ker so jo izvajali na graških tleh proti tamkajšnjemu Grazer SC. Med celjskimi streli je bil najuspešnejši Dobritz s tremi zadetki v mrežo; četer je dosegel dva gola. Vrečič pa enega.

Mariborski železničarji so imeli v gosteh enajstoroč Leibnizta in jo odpravili s 5:0. Tekmo je sodil Bergant, gledalo pa jo je 800 gledalcev.

Vienna je začela tik pred koncem dunajskega nogometnega prvenstva pešati. Zadnjič je igrala neodločeno, to nedeljo pa jo je Wiener Sportklub odpravil z 2:4. V vsem pa še vedno vodi Vienna s 27 točkami.

Frane, 10. Čed Karol 11. Černivec Albina, 12. Černivec Julija, 13. Deu Ivan, 14. Dolenc Alojzij, 15. Dolenc Alojzija, 16. Dolinar Andrej, 17. Dolničar Franc, 18. Drušič za varstvo vajencev, 19. Dušanec semenašček, 20. Ferlan Vladimir, 21. Gagel Josip, 22. Gagel Josip, 23. Gagel Josip, 24. Geršman Aleksander, 25. Glavič Henrik, 26. Glavič Henrik, 27. Gorše Nežka, 28. Gospodarska zveza, 29. Grčar Anton, 30. Grebene Alojzij, 31. Jere Alojzij, 32. Jezuitski kolegij, 33. Jovanovič Andrija, 34. Jugopotent d. z. o. z., 35. Kahne Miel, 36. Kaiser Heribert, 37. Kaskarof Demetriy, 38. Kavčič Pavlina, 39. Kocjan Karlo, 40. Konjar Vinko, 41. Konjar Vinko, 42. Konjar Vinko, 43. Kralj Ivan, 44. Kramar N., 45. Krušič Ivan, 46. Lazar M., 47. Leskovic in Meden, 48. Dr. Joger Anton, 49. Leonard Franc, 50. Medved Josko, 51. Mervic Anton, 52. Inž. Miklavž Franjo, 53. Moder Otilija, 54. Kramar Marija, 55. Müller N., 56. Mrzelj Ana, 57. Musić Deso, 58. Nabavna zadruga železničarjev, 59. Dr. Nahtigal Rajko, 60. Petronafit A. A. Hmelak, 61. Pezdur Ivan, 62. Dr. Pirjevec Karol, 63. Podkrajšek Metod, 64. Podkrajšek Metod, 65. Pretnar Martin, 66. Puc Gustav, 67. Puc Gustav, 68. Radevič A. B., 69. Reich Josip, 70. Reich Josip, 71. Ranzinger R., 72. Rizzoli-Maroni, 73. Grošelj Marija, 74. Rohman N., 75. Rotar Josip, 76. »Roža« evelidarna, 77. Saccomani Pio, 78. Saneja Franc, 79. Sedel Jože, 80. Sedel Jože, 81. Sever in Comp., 82. Simić, restavracija, 83. Splošna gospodar. zadruga želez., 94. Sušnik Hilda, 85. Svete Ana, 86. Svilgaj Anton, 87. Skopek Edvard, 88. Schweiger et Močnik Malina, 89. Tizladi d. z. o. z., 90. Tomeja Anton, 91. »Union« restavracija, 92. Usenik Ivan, 93. Vidmar Ivanka, 94. »Vitamin« tovarna sad. sokov, 95. Viti Angelo, 96. Zajec Boris, 97. Zanoskar Ludvik, 98. Zavetišče sv. Jožefa, 99. Zavetišče sv. Jožefa, 100. Zevajc.

AGIP v Rimu izkazuje za lansko leto povečanje čistega dobička od 10,6 na 27,1 milij. lir, tako da bo družba zopet začela izplačevati dividendo, in sicer 5% na glavnico 500 milij. lir. Podjetje je v polni meri izpolnilo svoje vojne naloge. Poslovno poročilo podčrtuje pomen fužije podjetij tujega, sovražnega kapitala z Agipom. Zaradi tega so se v bilanci upniki zvišali od 626 na 812 milij. lir, na obeh straneh bilance je nadalje izkazan znesek 768,5 milij. lir kot transferirano premoženje prejšnjih sovražnih družb.

Konjski sejem v Veroni. Letošnji konjski velesejem, ki je bil že 40. po številu v Veroni, je imel velik uspeh. Prometa je bilo na njem okoli 60 milij. lir. Od 4000 konj jih je bilo prodanih 3500. Inozemskega izvora je bilo malo konj. Skoraj vsi konji so bili domačega izvora in opaziti je bilo veliko izboljšanje kakovosti.

Sestanek evropskih zavarovalnic v Budimpešti. V prvi polovici maja se bodo v Budimpešti sestali zastopniki evropskega zavarovalstva, in sicer iz Italije, Nemčije, Madžarske, Francije, Holandske, Belgije, Finske in Bolgarije.

Kmetijska organizacija na Hrvaškem. Te dni bo v Zagrebu konferenca pristojnih oblastev za ureditev vprašanja bodočnosti kmetijskih organizacij na Hrvaškem.

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Takoj so me zasipali z množico prospektov vsake vrste ter s pismi raznih hotelirjev. Eden teh pa mi je poslal le seznam letoviščarjev, ki so stanovali v njegovem hotelu, ter me zaprosil, naj se obrnem kar nanje za informacije. Slučajno sem poznal enega teh letoviščarjev. Obrnil sem se nanj, dobil potrebna pojasnila in si takoj najel sobo.

Dajte torej drugim vtis, da so ideje zrasle v njihovih lastnih močganjih.

Čarobna formula

Vaš sobesednik se tudi lahko moti, toda prepričan je o nasprotnem. Ne obojujte ga kar »a priori«, vnaprej, temveč ga skušajte razumeti. Vedno je neki razlog, ki nagiblje človeka, da dela tako ali tako. Če boste odkrili ta tajni razlog, boste dobili ključ za njegovo delovanje in morda tudi ključ za razumevanje njegove osebnosti.

Skušajte se postaviti na njegovo mesto. Vprašajte se: »Če bi bil jaz v njegovi suknji, kako neki bi se obnašal?« Prihranili si boste na ta način čas in tudi jezo, kajti s tem, ko se zanimate za stvar, vas bo mržnja minila. Poleg tega se boste naučili spoznavati človeško naravo.

Zamislite se nekoliko in pogledajte, kakšno globoko zanimanje imate za lastne zadeve in s kakšno brezbrzičnostjo gledate na zadeve drugih. Pomislite malo, da delajo vsi enako kakor vi. Bodite prepričani, da je uspeh v poslovnih zadevah odvisen predvsem od tega, če ste sposobni gledati stvari tudi s stališča drugih ljudi.

V prostih urah sem se hodil sprehajati v bližnji nasad. Zelo mi je bilo žal, ko sem gledal mlada in bujna drevesa, ki jih je od časa do časa uničil požar. Povzročali so ga dečki, ki so se po nasadu igrali in danice ter si pripravljali lučino v gozdu. Ti majhni požari so imeli včasih tako velik obseg, da so morali poseči vmes gasilci. In to se je dogajalo kljub brezštevilnim napisom, ki so grozili s kaznijo in zaporom vsem, ki bi prižigali ogenj. Dogajalo se je to kljub navzočnosti čuvaja na konju, ki pa resnici na ljubo ni opravljal svoje dolžnosti dovolj vestno. Sklenil sem, da bom posegel vmes na lastno pest. Vselej, kadar sem videl, da je nastal ogenj, sem dečkom grozil, da jih bom naznanil ter jim zabijeval, da morajo ogenj pogasiti. Dečki so me sicer ubogali, toda nejevoljno. In komaj sem se oddaljil, sem lahko kar vedel, da so začeli znova svojo nevarno in blazno igro, ki bi lahko upepelila ves nasad.

Mislil, da sem se z leti naučil, kako je treba ravnati z ljudmi in kako se je treba živčeti tudi v stališče drugih. Danes vem, kako bi se obnašal v tem primeru. Takole bi rekel:

»Dober dan, dečki, ali se zabavate? Kaj pa si pripravljate za večerjo? Tudi jaz sem kuril v gozdu, ko sem bil deček. Toda stvar je tukaj nekoliko nevarna. Prav dobro vem, da nimate nobenega slabega namena, a dosti je, če na koncu ognja ne pogasite, in že lahko izbruhne požar. To bi bila pa res škoda. Kaj bi bilo potem, če bi vas zaprl? Toda nočem vas motiti. Prosim vas pa, da odstranite prej suho listje in pogasite ogenj, preden greste domov. Ste razumeli? Ali ne bi prihodnjič mogli kuriti morda na vrhu grča, tam, kjer je tista akalnata votlina? Tam ni nobene nevarnosti za požar. Hvala, dečki! Želim vam prijetno zabavo.«

Podobne besede bi na dečke gotovo vplivale, da bi naredili to, kar sem hotel. Bila je to prošnja, ne ukaz, in tako bi bilo njihovo dostojanstvo rešeno.

Ne pozabite nikoli na sledeče vprašanje, preden kaj storite: kaj si bo mislil moj prijatelj, moj nasprotnik? Kaj ga bo nagnilo, da bo tako delal, kakor hočem jaz?

Pred vsakim pogovorom morate imeti tudi jasno misel o tem, kar hočete, kar hočete reči ali poznati. Vedeli morate, seveda v kolikor je to mogoče, kakšne so koristi in kakšni so nameni vašega sobesednika.

Če se boste iz te knjige naučili le nekaj koristnih namigov, vam bo to zelo prav prišlo za celo življenje.

Če hočete torej spremeniti mišljenje svojega bližnjega, ne da bi mu zaradi tega vzbudili mržnjo in užaljenost, ne pozabite naslednjega pravila:

Skušajte vedno gledati na stvari tudi s stališča drugih.

To, kar vsi hočejo

Ali ne bi bilo naravnost sijajno, če bi poznali čarobno besedo, ki bi takoj končala vsako prepiranje, ki bi znala vzbuditi medsebojno razumevanje ter pripraviti bližnjega, da nas pazljivo posluša? Povedal vam bom za to čarobno besedo. Takole recite: »Prav nič vam ne zamerim, če tako mislite. Če bi bil na vašem mestu, bi storil najbrž isto!« Opazili boste, da se bo ob teh besedah tudi najbolj prepirljiv in klepetav človek pomiril. In nikar ne mislite, da uganjate hinavščino, če mu to rečete!

Nekaj prej, preden se je zgodila ta huda nesreča, dne 6. junija 1872, je bila rojena četrta hčerka: to je bila bodoča carica Aleksandra. Pri krstu je dobila ime: Alice, Viktorija, Helena, Ludovika, Beatrice, ki so bila imena petih hčera kraljice Viktorije. A mati je želela, da naj se obdrži prvo ime in spremeni v Aliks, ker se v tej obliki izgovarja v angleščini. »Moje ime,« je pisala kraljici Viktoriji, »je tu kar razmesarjeno: izgovarjajo ga Alissé.« Torej je princesa stopila na svet z imenom Aliks s poudarkom na prvem zlogu. To ime se je udomačilo v družini, dokler ga ni zamenjala mnogo kasneje s pravoslavnim imenom Aleksandra. Mimo tega je bilo v navadi še drugo ime »Sunny« (Sonček), ki ga je uvedla njena mati, da bi z njim označila lepoto in izredno živahnost te deklice. »Ona je zmeraj razigrana in nasmejana,« je velika vojvodinja pisala kraljici Viktoriji. »Sunny« — Sonček — to ime je carica zmeraj uporabljala v najintimnejših odnosih svojega zakonskega življenja in s tema dvema zlogoma so podpisana njena poslednja pisma, naslovljena na cara Nikolaja II. med prvo svetovno vojno...

Za malo Aliks je prišla na svet peta hčerka, Marija ali večkrat May. Pobralla jo je davica, ki je zbolela za njo vsa velikovojvodska družina in je zahtevala še žrtve same velike vojvodinje Alice, ki je še vsa oslabela od bolezni, oskrbovala svoje bolne otroke in moža. Skoraj bi bila umrla tudi mala Aliks. Pa je okrevala in ozdravela in bila potem še bolj živahna, pač nemara zato, ker ji je bilo usojeno posebno življenje.

Takrat je imela šest let. Ker ji je bilo tako kruto odvzeto materino varstvo, se je kraljici Viktoriji še prav posebno priljubila; imela jo je najrajši in je to malo siroto sprilje vseh drugih velikovojvodskih otrok najbolj odlikovala. Ker veliki vojvoda Ludvik ni imel ne matere ne sestre, ni bilo na Darmstadtskem dvoru nobene princeze, ki bi bila nadomeščala mater četvorici otrok. Zatorej jo je morala nadomeščati pač babica. In tako so bivali otroci zdaj v Darmstadtu zdaj na angleškem dvoru. Mali Aliks se je v isti meri kot starejšim sestram odtujilo domače ognjišče pri očetu, ker se je bila vrnila mednje vsiljivka — in poseti pri babici so postajali češči in češči. Anglija je kaj kmalu postala okvir krog podobe njeneega življenja. Med velikim vojvodom Ludvikom in ženo ruskega poslanika v Darmstadtu se je razvila prava pravcata romanca, iz česar je nastala ločitev zakona in potem morganatična poroka. Zaradi tega se je car Aleksander III. tako razsrdil, da je ukinil rusko poslanstvo v Darmstadtu. Lahko je umljivo, da je bila tudi kraljica Viktorija vsa iz sebe zavojo te morganatične zveze. Navzlic temu pa mlada princesa Aliks ni nehala ljubiti očeta, ki ga je kar oboževala. Ker je bivala vedno bolj poredkoma v Darmstadtu, se je tudi pri njej uresničilo to, kar se večkrat dogaja pri otrocih, da očeta tem bolj vzljubijo, če ne bivajo pri njem in se jim iz dalje dozdeva kot vzvišena oseba. Druga stvar, ki jo je vezala na Darmstad, je bila prisotnost njenega brata Ernesta, »Ernijsa«, ki ga je imela najrajši, in ki je kot dedič živel pri očetu. Mimo tega je vse ozažje, vsa slikovita okolica Darmstadta, miroljubnost meščanov, prirasla k sreči mladi Aliks, prijala so ji obožne pokrajinske lepote. Po materi je to dekletce podedovalo nagnjenje k preprostosti, malec romantično ljubezen do prirode, skromnost in nič takega, kar bi jo usposabljalo za svetovnjaško damo. Sploh je bil njen značaj čudovita mešanica pristno nemške domaćnosti in pa duševnosti angleških deklet iz viktorijanske dobe. Navzlic svojemu večkratnemu in daljšemu bivanju v Angliji in svojemu angleškemu vzgoji, je bila bolj privržana na Darmstad in je prisrčno ljubila svojo malo nemško domovino. Dalje pa kljub temu, da sta bili Aliks in kraljica Viktorija jako navezani druga na drugo, ni bil položaj mlade princeze na

angleškem dvoru prav nič prijeten, saj je vedno občutila, da se vedejo z njo kot s siromašno sorodnico, ki se jim smili. Pa čeprav bi ji ne bil dal tega nihče čutili, je bila njena narava vendarle preveč občutljiva, nežna in hkrati preveč ponosna. Tak nepristen položaj, dvoličnost in porazdeljenost med dvema domovoma je do dna vplivalo na duševnost mladenke. Ona, ki je bila v svojih otroških letih, kot poročajo pisma njene matere, »zmeraj razigrana in nasmejana«, se je polagoma povsem zaprla vase in postala tiha in molčljiva.

Njene sestre so se brž omožile druga za drugo. Najstarejša od njih, princesa Viktorija, se je poročila z Leopoldom Battenberškim, nemškim princem v angleški službi, a druga, princesa Elizabeta, se je omožila z ruskim velikim vojvodom Sergijem, bratom Aleksandra III., kar smo že prej omenili. Kmalu zatem se je tretja sestra, princesa Irena, poročila s svojim pravim bratrancem z materine strani, s princem Henrikom Pruskim, bratom Viljema II. Torej je bilo treba omožiti le še najmlajšo, princeso Aliks.

Videli smo že, kako je bila kot dvanajstletna deklica naklonjena mlademu carjeviču Nikolaju, in smo tudi videli, kako ni nihče uvaževal te otroške idile. Zato pa je tako sijajna zveza venomer lebdela pred očmi sorodstva, bodi nemškega kot angleškega, češ da bi bila prav lahko mogoča. Razen drugih sorodniških zvez med hessenskim dvorom in družino Aleksandra III. je bilo tudi veliko zakonov med tem dvorom in dvorom kraljice Viktorije. Drugi sin kraljice, princ Alfred vojvoda Edinburški, ki je postal pozneje vladajoči vojvoda vojvodine Saksonsko-Koburg-Gotha, je bil oženjen z edino sestro Aleksandra III., veliko vojvodinjo Marijo Aleksandrovo. (Iz tega zakona je bila rojena princesa Marija, kasnejša romunska kraljica.) Dalje se je bil angleški prestolonaslednik, sin kraljice Viktorije, kasnejši kralj Edvard VII., oženil z mlajšo, nad vse ljubljeno sestro carice Marije Fjodorovne, žene Aleksandra III. (ki je bila hči danskega kralja Kristjana IX.). Tako je bilo z angleške strani vse ko nalašč pripravljeno, da bi se ulegla vnujka kraljice Viktorije poročiti z najstarejšim sinom Aleksandrom III. A ta zveza je naletela na hude in resne ovire.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 21. malega travna: Anzelm, škof in cerkveni učitelj; Simeon, škof in mučenec; Apolon, mučenec.

Cetnik, 22. malega travna: Vel. četrtak; Soter, papež in mučenec; Tarbula, devica in mučenica.

Zgodovinski paberki

21. malega travna:

1. 1872 je umrl v Zagrebu Ljudevit Gaj, hrvaški književnik in politik, rojen leta 1809 v Krapini. Studiral je v Varaždinu in Karlovcu. Doma vzgojen v tujem duhu je že kot dijak pisal v nemščini. Kot slušatelj filozofske fakultete v Gradcu se je seznanil v »Ilirskem klubcu« v Sloveniji. V Srbiji se spoznal Vukove narodne pesmi. Jeseni leta 1828. je odšel v Pešto, kjer je študiral pravo. Pod vplivom Slovaka Jana Kolarja in njegovih idej o slovanski vzajemnosti je izdal Gaj leta 1830. »Kratko osnovo hrvaškega slovenskopravopisja«. To delce je prvi glasnik nove miselnosti na Hrvaškem. Gajev pravopis smo v 40-letih letih preteklega stoletja sprejeli tudi Slovenci. Po dovršenem študiju je prišel Gaj v Zagreb, začel zbirati mladino in jo navduševati za narodno stvar, v tej dobi je spisal tudi »Josić Hrvatska ni propala, dok mi živimo...« L. 1835. je začel izdajati »Novine Horvatske« s tedensko prilogo »Danica Horvatska, Slavenska i Dalmatinska«, leto dni so »Novine« izhajale v kajkavščini in starem pravopisu, nato pa v štokavščini in novem pravopisu. Po enem letu je v smislu Kolarjevih idej prekrstil svoj list v »Ilirsko Danico«; pod tem imenom so izhajale »Novice« do leta 1843., ko je vladna prepovedala rabo ilirskega imena. V dobi 1835. do 1843. je dovršil Gaj svoje življenjsko delo: na osnovi vseslovenske in ilirske misli je politično in kulturno preporočil Hrvate in vplival tudi na Slovence in Srbe. Odkar je bilo prepovedano ilirsko ime, so potiskali Gaja bolj in bolj v ozadje, leta 1848. pa je znova stopil na čelo političnega življenja; predložil skupščini Jelačića za bana in vodil v njegovi vladi vse politične in diplomatske posle. Marca 1848. leta je šel z veliko narodno deputacijo na Dunaj in predložil cesarju narodne zahteve, nakar je bil imenovan za kraljevega svetovalca. Konec 1. 1849. je prenehala izhajati »Danica«, »Novice« pa so postale naslednjega leta uradni list. Kljub temu, da je kot lastnik lista služil Bachovemu absolutizmu, ga je vladna obtožila veleizdaje, češ, da se je dal tajno kronati za hrvaškega kralja. Obtožbe je bil sicer oproščen, toda v politično življenje se ni več rnil, tudi na kulturnem polju je bila njegova doba že davno mimo. Skoraj pozabljen je umrl v Zagrebu.

Novi grobovi

† V »Vincentinum« v Ljubljani je 20. aprila umrla Marijina sestra Maksimilijana, Magdalena Plesničar, rojena 22. julija 1907. v Čiapovanu pri Goriziji. Stregla je mnogim bolnikom, nato pa je bila nad 10 let prva operacijska sestra v Slajmerjevem domu. Za njeno zvesto delo naj ji bo Vsemogočni bogat plačnik. Na mrtvaškem odru leži v mrtvašnici Zavetišča sv. Jožefa. Pogreb nepozabne sestre bo na veliki četrtak ob 2 popoldne v žal. kapeli sv. Marije, k Sv. Križu.

Osebnosti

== Iz duhovniške službe. Imenovani so bili: G. p. Alberik Svarc, O. Cist., za župnika-vikarja v Stični, g. Ivan Caserman, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, za upravitelja te župnije, g. Jakob Razboršek, župnik v poklju, za upravitelja župnije Vrhnika, g. Anton Orehar, stolni vikar v Ljubljani, za honorarnega veroučitelja na I. dr. realni gimnaziji v Ljubljani, g. Martin Stare, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, za honorarnega veroučitelja na III. dr. moški realni gimnaziji v Ljubljani. — Resigniral je na župnijo Kočevska Reka župnik g. Jožef Kraker in odšel na službovanje na Gorenjsko. Namestnik je bil za kaplana v St. Rupertu g. Ignacij Zganjar, ki je resigniral na župnijo Sv. Gora pri Litiji. Umrl je 6. marca 1943 v starosti 80 let g. Franc Avsec, župnik v Leseah.

Bogoslužje velikega tedna

V stolnici

V sredo, četrtak, petek in soboto se začne slovenske cerkvene molitve ob 4 popoldne. — Na veliki četrtak je zjutraj ob 5.15 dalje do 6.30 vsake kol ure obhajilo vernikov. Ob 6.45 je prva sveta maša, med katero je obhajilo vernikov. Ob 8. je velika škofova sveta maša, med katero je slovensko blagoslovljenje svetih oči in obhajilo duhovnih v vernikov. Po sveti maši se preneša sv. Rešnje Telo v božji grob. Nato je umivanje nog 12 starškom. Zvečer je od 7-8 skupna molitvena ura. Nočni častili molijo najsvetjše Zakrament tudi v tej uri. — Na veliki petek je ob 5.30 sv. križev pot, nato pa skupna molitvena ura. — Ob 8.45 se prične cerkveno opravilo, slovenske molitve, pasijon, potem je odkritje in čiščenje sv. Križa. Nato se prenese sv. R. T. iz božjega groba na veliki otar, kjer je kratka maša predpovedanih darov. — Po sv. maši se preneša sv. R. T. v božji grob, kjer ostane izpostavljeno do 21. R. T. ob 19.30 zvečer je zadnja postna pridiga prevzvišnega gospoda škofa dr. Gregorija Rožman. Po pridigi polje zbor g. bogoslovcev pasijon v slovenskem jeziku. — Na veliki soboto se izpostavi sv. R. T. ob 5.15. Ob 5.30 je blagoslov ognja. — Ob 8.15 se prične drugi obred: blagoslovi se velikonočna sveča, pojo se prerokbe, nato je blagoslov krstne vode, Okrog 9.45 se začne slovenska sv. maša. Po litan se zapoje velikonočna Aleluja. — Popoldne je ob 14.30

blagoslov jestvin. — Ob 15 se slovenske velikonočne jutranjice, nato slovensko vstajenje v cerkvi. Procesije ne bo. Ko se sv. R. T. prenese iz božjega groba na glavni otar, se zapoje slovenska hvalnica »Tebe Boga hvalimo« in »Raduj se Kraljica nebeska«, nato je blagoslov z Najsvetjšim. — Po končanem opravilu bo darovanje za sveče. — Na veliki nedeljo je ob 5.30 zjutraj blagoslov jestvin, ob 5.45 pridiga, ob 6 sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T. — Ob 9.30 bo slovenska škofova pridiga, ob 10 slovenska pontifikalna skupna sv. maša. Po sv. maši bo prevzvišeni gospod škof predloži papežev blagoslov, s katerim je združen popolni odpustek za vse navzoče pod navdajnim popoj av. Cerkve. — Na veliki nedeljo popoldne letošne postresne procesije ne bo, pač pa bodo ob 15 popoldne v cerkvi sv. Jožefa slovenske prošnje pobožnosti, da bi nas Bog varoval šibe potresa: pete litanije M. B. in prošnje molitve za odvrnitev potresa. Vsa pobožnost bo vodil prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman. V stolnici bodo ob 16 tibe litanije. — Na velikonočni ponedeljek bo 10 slovenska pontifikalna sv. maša. — Popoldne ob 7 bo prevzvišeni gospod škof posvetil sebe in ljubljansko duhovščino Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Verniki so vabljeni, da se te pobožnosti udeležijo. Samo prostor pod kupolo do stranskega vhoda bo rezerviran za duhovnike, ves drug prostor je za vernike.

V cerkvi pri Božjem grobu v Štepanji vasi

V cerkvi sv. Štefana pri Božjem grobu, kjer so se naselili oo. kapucini, se bodo skozi veliki teden vršili obredi v obsegu, kakor so bili v starih kapucinskih samostanih v navadi. — Na veliki četrtak se bo spovedovalo ob 6 zjutraj naprej. Okrog 7 bo sveta maša, med katero bodo verniki iz štepanjsko-hruškega soseske prejeli skupno s svojimi duhovniki-redovniki velikonočno sv. obhajilo. Po sveti maši se bo preneslo Najsvetjše v jelo. — Na veliki petek se bodo začeli svetli obredi ob 7 zjutraj. Po končanem obredu in po sveti maši Predpovednega se bo preneslo Najsvetjše v kapelico Božjega groba. Prav v teh dveh dneh je dobila kapelica Božjega groba že lano leto poseben značaj, saj je zelo ubrano okrašena votlina božjega groba — kar je v ponos dekletom s Hruške — nudila še poseben izraz spoštovanja, skrivnostnih misli o trpljenju Kristusovem, kakor o trpljenju, ki teži ves svet. Udeležimo se tudi postne pridige na veliki petek ki bo ob 5 popoldne v kapelici Božjega groba. — Na veliki soboto se prične svetli obred ob 6 zjutraj, ko se svetlo mašo in razkrinjen otar. — Pravi govor bo tudi nekaj edinstvenega v Ljubljani obred spominja vstajenja Gospodovega na veliko nočno nedeljo ob 6 zjutraj. Obred vstajenja se sicer ne bo razvijal v prosti naravi štepanjskega polja, ampak naravnost iz kapelice Božjega groba h glavne otarje v cerkvi.

Vsem obiskovalcem Božjega groba priporočamo tudi, da se z denarnim prispevkom spomnijo potreb cerkve, ki bodo letos še posebno velike, saj se bodo takoj po velikonočnih praznikih začela dela za prenovitev cele cerkve v notranjosti.

V cerkvi Srca Jezusovega

V sredo, četrtak in petek popoldne ob 4 cerkvene molitve. Veliki četrtak: ob 6 zjutraj slovenska sv. maša. Obhajilo vernikov samo pred in med sv. mašo. Po sv. maši preneslo Najsvetjega k stranskemu otarju. — Na veliki petek se začne sv. obred ob 7 zjutraj. Zvečer ob 6.30 sv. križev pot. — Na veliki soboto se začne sv. obred zjutraj ob 5.15. Sv. maša se prične približno ob 6.30. Sv. obhajilo samo med sv. mašo. Popoldne ob 15 se bodo blagoslovile velikonočne jestvine. — Velika nedelja: ob 5.15 zjutraj sv. maša z obhajilo vernikov. Ob 6 slovensko Gospodovega vstajenja. Takoj po zahvalni pesmi in obhajilo vernikov slovenska sv. maša. — Tibe sv. maše: ob 6.30, 7.30, 8 in 9. Popoldne ob 17 pridige ne bo, pač pa bodo ob 17.30 pete litanije z blagoslovom.

V cerkvi sv. Družine

Veliki četrtak: ob 6 zjutraj začetek spovedovanja; ob 7 bo slovenska sveta maša, med sveto mašo skupno sveto obhajilo. Po sveti maši prenesemo presveto Rešnje Telo k stranskemu otarju; nato razkrinjen otarjev in večernice. Zvečer ob 8 skupna molitev, predvsem svetli križev pot in pete evharistični pasijon. — Veliki petek: ob 7 začetek cerkvenega opravila: petminutno premišljevanje Jezusovega trpljenja, branje dev prerokb o Jezusu Odraslenku, nato pasijon po sv. Janezu, prošnje za Cerkev, krivoverce, razkolnike, Jude in pogane. Za prošnjam sledi razkrivanje in čiščenje.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Tele s šestimi nogami in tremi glavami. Nekemu kmetu v bližini Venezie je krava švicarske pasme strila izrednega telika s šestimi nogami in tremi glavami. Trup in noge so bile po obliki navadne, od treh glav je bila ena skoraj normalna, druga manjša, tretja je bila pa le deloma razvita in ni imela gobca. Čudna živalca, ki je živela le tri dni, je imela samo en želodec, sesala je pa z dvema gobcema.

Z Gorenjskega

Tekmovanje za najboljšo uspehe dekliških krožkov. Na zborovanju deklet in deklic v St. Vidu je bil na trgu prirejen javen pevski nastop. Vodila ga je voditeljica deklet Erna Zhermetova. Med petjem so dekleta odkorakala k šoli, kjer je okrožna mladinska voditeljica Trude Kriessmann otvorila tekmovalje, ki je obsegalo sportne sposobnosti in odgovore na svetovno nazorna vprašanja. Ocenjeno je bilo tudi petje in uspeh lanske akcije za izdelovanje igra. Popoldne so se zbrala dekleta na šolskem travniku ter pokazala staršem, sestram ter bratom, kaj so se vse naučila.

Poroke. V vodilski občini so se poročili: Peter Jeraj in Marija Grmovnik, oba iz Vodie, Franc Kocelj iz Vodie in Koželj Ivana iz Polja, Valentin Spenko in Apolonija Brank, oba iz Polja.

Smrtna kosa. V občini St. Vid nad Ljubljano so umrli: Antonija Bečan iz Mednega in Rozalija Šušteršič iz Stanežič, v domžalski občini Franc Habijan, posestnik v Domžalah, Ivan Jesihar, Anton Banko, Stefanija Sušnik, Marija Varšek, Frančiška Trdina. V občini Trate nad Skofjo Loko Neža Špiček iz Stare Oslice, Ivana Košir iz Trate, Andrej More iz Trebije, Franc

Šenja križa, nakar je maša prej posvečenih darov in prenosa presv. Rešnjega Telesa v božji grob. Ob 8 zvečer litanije presv. Srca Jezusovega, sklepna postna pridiga in petje postnih pesmi. — Velika sobota: ob 6 pred cerkvijo blagoslov ognja in petih kadilnih zrn, pete ali 6 svetov, dvanaest ur ostane v postni litaniji vseh svetnikov. Sledi slovenska sveta maša. Po končani sveti maši pri božjem grobu obhajilo vernikov. V šoli letos ne bo blagoslova velikonočnega jagnjeta, prinesite k blagoslovu v župnijske cerkve: ob 2 popoldne pri g. Jožetu Karpetu, ob pol 3 v karmeliški cerkvi, ob 3 v mešanski šoli, ob četrti na 4 v kapeli sv. Vincencija Pavelskega, ob pol 4 pri g. Malisu v Ljubljanski ulici 1, ob 4 v cerkvi sv. Družine. — Velikonočna procesija letos po vseh župnijah Ljubljane odpade. Obred »Vstajenja« se izvrši v cerkvi in sicer ob 8 zvečer. — Velika nedelja: ob 9 slovenska božja služba z orkestrom.

V cerkvi sv. Cirila in Metoda

Velika sredo: ob 4 popoldne slovenske jutranjice. Popoldne prilika tudi za sveto spoved. — Veliki četrtak: edina sveta maša ob 7 v spomin vpostavitve presv. Rešnjega Telesa. Od 6 dalje se bo delilo sveto obhajilo vsake kol ure. Po sveti maši se prenese Najsvetjše k Marijinemu otarju, kjer ostane v postni litaniji ves dan. Verniki vabimo da pridejo čez dan posvetiti in moliti Najsvetjše. Razvrstitev po možnostih v temle redu: ob 11-12 ljudskošolska mladina, od 12-13 tretje redniki, od 13-14 ministranti, od 14-15 srednješolska mladina, od 15-16 gospe, od 16-17 moške in fantje, od 17-18 dekleta, od 18-19 skupna ura molitve. Popoldne ob 4 so tudi slovenske jutranjice. — Veliki petek: obred velikega petka se začne ob 8. Uro čiščenja so v istem redu kot prejšnji dan. Popoldne ob treh je križev pot. Ob 4 slovenske jutranjice. Zvečer ob 7 je zadnji postni govor. Po govoru je oljskoškopska pobožnost, pri kateri sodeluje cerkveni pevski zbor. Prostovolni prispevki za kritje stroškov za nabavo notnega materiala se hvalježno sprejemajo. — Velika sobota: obred se začne ob 7. In sicer blagoslov ognja, velikonočne sveče, krstne vode, nakar je sveta maša. Popoldne ob 13, 14, 15 in 16 blagoslov velikonočnih jedil. — Velika noč: obred »Vstajenja« po sveti maši ob 6. Slovenska sveta maša ob 10. Popoldne ob 17 pete litanije.

— Razpisani župniji. Zaradi smrti dosedanjih župnikov sta razpisani župniji Sv. Jakob v Ljubljani in Vrhnika. Pravilno opremljene prošnje je nasloviti in poslati na škofijski ordinariat v Ljubljani, Rok za vlaganje prošenj se zaključuje dne 20. junija 1943.

— Visoka dnevna temperatura. V ponedeljek popoldne je bilo nekaj časa močno vetrovno. Po cestah je veter dvigal oblake prahu. Dosežena je bila najvišja dnevna temperatura +23.8° C, za nekaj stopinj nižja kot v nedeljo. V torek zjutraj ni bilo megle, tudi ne slane na Barju. Na zapadu, zlasti okoli Krimsa se je ob zgodnjih jutranjih urah nebo malce pooblačilo. Pozneje se je zjasnilo. V torek zjutraj se je minimalna temperatura zelo dvignila, kar hitro se je stopnjevalo od +5° C prejšnjega jutra na +11.2° C, za april nenavadna višina. Barometer že od sobote pada ter je v torek zjutraj dosegel stanje 763.9 milimetrov, nekoliko pod normalo. Noč je bila svetla in jasna. V torek popoldne je bil začetek mlaja. Ker aprila ni bilo v Ljubljanski pokrajini izdatnejega dežja, so vode zelo nizke. Ob Savi nekateri mlini ne morejo obratovati zaradi prenizke vode.

— Duhovne vaje za gospe in matere bodo v Lichtenurnu od 26. do 30. aprila. Pričetek bo v ponedeljek 26. aprila ob 7 zvečer. Prisrčno vabljeni!

— Najznamenitejši roman iz prve krščanske dobe je nedvomno Sienkiewicz Quo vadis. Najlaže obogatiti s tem svetovnim delom svojo knjižnico, če postanete ud Družbe sv. Mohorja. Za leto 1944 boš dobil štiri lepe knjige za 20 lir. Ude sprejemajo vsi župni uradi in Mohorjeva knjigarna na Miklošičevi cesti 19 v Ljubljani. Pohitite s prilažanjem!

— Nesreče na deželi. Posestnikov sin, 12-letni Janez Pucelj je na glavni cesti padel s kolesa in si zlomil desno roko. — V D. M. v Polju stanujoči zasebnik 82-letni Janez Poznjak si je zlomil desno nogo, ko je padel na cesti.

Cankar iz Brebovice, Franc Jerab iz Volake, Jakob Burnik iz Stare Oslice, Marija Dorling iz Cabače, Anton Osredkar iz Planine, Pavla in Ana Peterlin iz Podgore, Peter Primic iz Stare Oslice, v medvodski občini sta umrli Andrej Lustrek iz Ladje in Simon Jamnik iz Spodnje Seničice, v šentvitski občini so umrli Ana Šiler iz St. Vida, Ivan Robida iz Vojske, Alojzija Ivana Trpin iz Zg. Gameljnov, Alojzji Ališ iz Sp. Gameljnov, Jožef Grašič iz Guncelj, Ana Komant iz Vižmarjev, Marija Čebašek iz Zg. Pirnič. V kresniški občini Katarina Šušter, preužitkarica iz Velike vasi, posestnikova žena Uršula Jemec iz Sv. Nikolaja, Marija Godce, preužitkarica v Kresnicah. V šenturski občini Ivan Jekovec iz Luž, Marijana Perden in Ivan Križnar iz Senčurja, Jožef Barle iz Luž, Alojzji Vreček iz Velesovega. V vodilski občini sta umrli: Ivan Spenko iz Celja in Ivan Traven iz Vodie.

S Spodnjega Štajerskega

Odlikovan Pohorec. Lesni delavec Jožef Zanolnik iz St. Lovrenca na Pohorju je kot grenadir na vzhodnem bojišču dobil železni križec I. stopnje. Je že drugi domačin iz St. Lovrenca, ki je dobil to odlikovanje.

Zanimiva najdba iz kamene dobe na Pohorju. Kmetovalec in mizar Alojzji Munetti iz Sv. Lovrenca na Pohorju je našel, ko je oral v zemlji, še prav lepo ohranjeno sekuro iz mlajše kamene dobe.

Poroke na Štajerskem. V Ptujso so se poročili: Jožef Fric iz Zg. Brezice in Katarina Glück iz Brucka ob Muri, dalje Andrej Hernia in Marija Tetičkovič, oba iz Ptuj. V Vuhredu so se poročili: Fr. Jamnik in Avgusta Žnidarič, oba iz Vuhrede, Rudolf Tscherny iz Mannheima in Karolina Kristan iz Vuhrede, Friderik Bresnik in Leobna in Angela

Da boste v četrtak

laže sledili izvajanju

TOMCEVE KANTATE KRIŽEV POT

si kupite zbirko

Vide Tauferjeve

KRIŽEV POT

(S slikami F. Berganta)

Skladatelj Tome je uglasbil besedilo pesmi iz te zbirke.

Elegantno izdana knjiga stane samo L 13.—

Ljudska knjigarna v Ljubljani

Pred škofijo št. 5 in Miklošičeva cesta št. 5

Sunter iz Vuhrede, Ignac Javornik in Antonija Peruš, oba iz Vuhrede, v Slovenji vasi sta se poročila Emil Potočnik in Alojzija Turek, v Rogaski Slatini Marijan Skofitsch iz Hieflaua pri Leobnu in Marija Agreš iz St. Lenarta pri Brezicah, v Selnici ob Dravi sta se vzela Franc Gradisnik iz Celja in Stefanija Hekič iz Jančevskega vrha, v Slovenski Bistrici pa Karl Korošec in Neža Baumhagl, Franc Jurše in Neža Njadič, Matija Leskovar in Angela Flis, Jožef Košir in Antonija Tomažič, Emil Tkavc in Ana Kropf.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: 87 letna Apolonija Füllekruss, vdova Petrossi, roj. Blaschitz, vdova po znanem komponistu Füllekrussu; 67 letna gospodinja Frančiška Klemenčič; 84 letni krolj Anton Kosar; 60 letni upokojenec Alojzji Petek; 21 letna posestnikova hčerka Jožefina Lorber in mali Kamil Lupine iz Ptuj. Na Dunaju je umrl 27 letni mizarski pomočnik Jožef Čmok iz Pekar Egar zemске osanke so prepeljali v Maribor. Na vzhodnem bojišču je padel grenadir Ivan Osmeč, doma iz Frankovec pri Ormožu, dalje grenadirski desentnik Alojzji Ležnik iz Soštanj in vojak v pehotnem polku Friderik Rankel iz Krškega.

Iz Hrvaške

Poglavnik dobil najvišje finsko odlikovanje. V imenu predsednika finske republike, Rista Rytia, je te dni obiskal Poglavnika NDH v Zagrebu odpravnik poslov tamošnjega finskega poslanstva Armas Yntilä ter je Poglavniku izročil najvišje finsko odlikovanje, velered finske bele rože z briljanti, s katerim ga je odlikoval šef finske države.

Odlikovanje tujih diplomatov v Zagrebu. Poglavnik NDH je te dni sprejel romunskega poslanika v Zagrebu Dimitrija Buzdugana ter mu je izročil najvišje hrvaško odlikovanje, velered kralja Zvonimirja z Danico. Isto odlikovanje je dobil tudi madžarski poslanik v Zagrebu Ferenc Marosy de Marossylymos. Svetnik madžarskega poslanstva dr. Laszlo Bartok je pa dobil od Poglavnika odlikovanje reda kralja Zvonimirja I. stopnje z zvezdo.

Obisk velikega jeruzalemskega multija v Zagrebu. Na povabilo hrvaške vlade je obiskal NDH veliki jeruzalemski mufti El Husein ter je bil sprejet tudi pri Poglavniku. Po nekajdnevem bivanju v Zagrebu je veliki muftija obiskal Banja Luko in Sarajevo, kjer se je zanimal za verske in prosvetne razmere tamošnjega muslimanskega življa.

Iz Srbije

Varčevanje s kurivom v Srbiji. Preskrbo domaćinstev s kurivom v Beogradu je srbska vlada zaupala posebni centrali, ki jo je v ta namen ustanovila. Ker razpolaga sedanje srbsko področje z majhnimi gozdaini površinami, pomeni za srbsko vlado nabava zadostnih količin drv stalno vprašanje. Da bi ljudje v bodoče porabili manj drv, so v Beogradu izdelali tudi nove vrste štedilnikov, ki zahtevajo majhne količine kuriva. Nove štedilnike so v Beogradu tudi razstavili ter si jih je od sedaj ogledalo že nad 25.000 Beograđanin. Med obiskovalci je bil pred dnevi tudi minister za srbsko narodno gospodarstvo dr. Milorad Nedeljković, ki je imel ob tej priliki tudi predavanje o tem vprašanju. V svojih izjavah je poudarjal potrebo, da morajo srbska domaćinstva zelo varčevati z razpoložljivimi količinami drv, ker ima Srbija na sedanjem svojem ozemlju zelo malo gozdov, precej pa lignita. V Srbiji namreč odpade na glavo 1.12 kub. m drv, gozdni prirastek pa znaša samo 0.48 kub. m. Zato se po izjavi ministra dr. Nedeljkovića njegovo ministarstvo bavi s povečanjem uporabe premoga. S tem v zvezi je pa seveda tudi povečano pridobivanje premoga in modernizacija nekdanjih rudniških naprav.

Nabiralna akcija banatskih nemških prostovoljcev. SS divizija, Princ Evgen, ki je v glavnem sestavljena iz banatskih prostovoljcev nemške narodnosti, je dosedaj nabrala 365.040.05 mark za svoja padlih prostovoljcev na vzhodnem bojišču.

Novo predavanje Colina Rossa v Beogradu. Po svoji vrnitvi iz Sofije se je znova ustavil v Beogradu znani nemški publicist Colin Ross ter je imel na Kolarčevi ljudski univerzi predavanje za nemške vojaške o temi: »Zahodna hemisfera in amerikanizem«.

Drobna ljubljanska kronika

Vokalno instrumentalni koncert Glasbene Matice in simfonističnega orkestra bo jutri, v četrtak, 22. t. m., ob 7 zvečer v unisonski dvorani. Izvajala se bo Tomčeva kantata za solni, zbor in orkester »Križev pot«. Umestniško vodstvo koncerta je v rokah ravnatelja Mirka Poliča in s njim je povezano voljo in zadržih 15 letih, odkar je Polič dirigent pevkega zbora Glasbene Matice. Veliko je stevilo vokalnih skladb domačih avtorjev, ki jih je Polič izvajal s svojim zborom doma in v tujini. Danes pa hočemo posebno poudariti izvedbo velikih del za soli, zbor in orkester, ki so vse povezane z njegovim imenom in umetniškim delom. Tako smo silišali v zadnjih letih naslednja dela: Foerster: Turki na Silevič (1937), Lajovic: Godna smrti (1939) ter 4. in 5. ž. grob. V. simfonija (1943), Oster: Magnifikat (1936), P. H. Sattner: Oltiki (1937), V. Krippl sv. Cecilija (1932), Škerjanc: Zodinjenje (1938, 1939) in Sonetni venec (1940). Sedaj se jim pridružuje Tome: Križev pot. Izmed ostalih literatur pa naslednja dela: Gotovce: Duhavka (1941), Hristič: Opelo (1930, 1931, 1934), Slavenski: Religiozofonija (1936), Dvorak: Te Deum (1935), Kriška: Skušnjava v puščavi (1931), Suk: V reketi človeka (1931), Salmanc: 2. simfonija (1931), N. sp. (1932), Stravinski: Simfonija psalmov (1932), Verdi: Misa da requiem (1933, 1941), Berglioz: Pogubljenje Fausta

(1930, 1931, 1934), Beethoven: Misa solemnis (1933), Liszt: Kristus (1936) in Mozart: Requiem (1937). Tako bogate izbire velikih pomembnih del je bilo deležno malokatero mesto kakor ravno Ljubljana in to po zaslugi ravnatelja Poliča in Glasbene Matice, ki se ni nikdar bala zveč, ki so zvečane z izvedbo takih del. Opozorjamo, da se bo izvajal Tomčev »Križev pot« samo jutri, v četrtak, 22. t. m., in ponovito na veliki petek, kakor je bilo prvotno mišljeno, žal, ne bo. V knjižarni Glasbene Matice je na razpolago še nekaj sedečev in stojšč, kakor tudi spored koncerta s tekstem Križevoga pota, ki ga je spesnila Vida Taufer.

Cetrni produkcijska Glasbene akademije se ne vrši 21. t. m., ob 18. ampak ob 19 v veliki filharmonični dvorani. Sporedi so napredaj v Matični knjižarni (po 3 in 1 lro).

Cetrni javni nastop gojenice Glasbene akademije bo danes ob 19 v veliki filharmonični dvorani. Prodaja programov v knjižarni Glasbene Matice in pri večerni blagajni (po 3 in 1 lro).

Riharsko društvo poriva svoje člane, ki so nablali članarino za leto 1943, da dvignejo članske izkaznice pri g. Bogataju Ivanu. Kongresni trg 19. Obenem naj prinesejo s seboj 3 slike velikosti 6 krat 8 cm.

V torek po velikonočnih praznikih bodo elišali v mali filharmonični dvorani koncert

prav posebno vrsto. Nastopili bodo trije naši umetniki, ki so že dalj časa združeni v trio s sledečo zasedbo: flauta — Slavko Korosec, viola — Karel Jeraj, kitara — Stanko Prek. Izvajali bodo tri dela, ki so napisana za to sestavo, in vsi, ki so slišali vaje Trin, trdijo, da se izredno lepo glasi. Podrobnosti bomo objavili, predprijazno zaželejmo, tudi v knjižarni Glasbene Matice. Koncert bo v torek, 27. t. m., ob 7 zvečer v mali filharmonični dvorani.

V Zvezdi urejajo travnike. Mestna vrtnarja je v ponedeljek začela orati v jeseni a travo zasejane prostore v Zvezdi. Ze lani je mestna občina ljubljanska na teh krajih vsadila krompir, ki je dobro obrodil. Ko je bil jeseni krompir izkopan, je mestna vrtnarja vsejala travo, ki je na gosto zrasla in letos lepo zelenala, kar je bilo prijetno za oči. Pretekli teden so to travo pokosili. V ponedeljek pa so začeli travnike orati. Ob oranju se mnogi ljubljancem ustavljajo. Radovedno so kaj bodo letos tam vsadili. Od delavcev dobivajo krake in jednat odgovor: »Krompir«. Od mnogih posestnikov so letos tudi ugledni in odlični ljubljanci najeli travniške parcele, da jih spremenijo v vojne njive. Najemina je splošno nizka, le nekateri zahtevajo pretirane zneske. Kakor ljubljane, bo letos do 150 ha zemlje spremenjene v vojne njive in vrtove. Salezljanci na Rakovniku so brezplačno prepustili Galievčanom ošeežen travnik, ki so ga razdelili v male parcele. Te so Galievčani z vno me prekopali in napravili vzorne njivice.

Gledališče

Opera:

Sreda, 21. aprila, ob 18: »Madame Butterfly«.

Izven, Cene od 28 lir navzdol.

Cetrtak, 22. aprila: Zaprti.

Petek, 23. aprila: Zaprti.

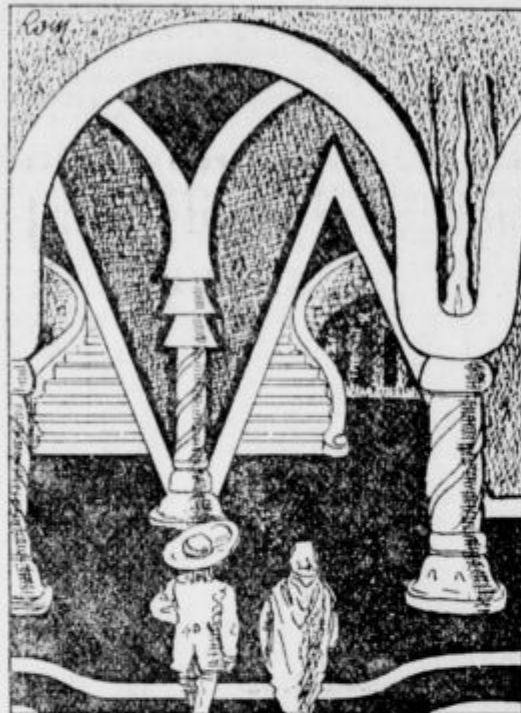
Sobota, 24. aprila: Zaprti.

Trije zlati laski deda Vseveda

Spisal K. J. Erben — Risal Ivan Romih

POTEM PRIDE V DRUGO VELIKO MESTO, PRED KATERIM JE OČE ZAKOPOVAL SVOJEGA SINA. »POZDRAVLJEN BODI, ZALOSTNI POGREBEC!« GA POZDRAVI PLAVACEK. — »KAM PA GRES?« GA VPRAŠA. — »K DEDU VSEVEDU!«

»SKODA, DA NISI PREJ PRISEL, NAS KRALJ ČAKA ŽE DOLGO TAKEGA POSLANCA.« NATO GA PELJE H KRALJU.

Veliki jeruzalemski musti obiskal Hrvatsko

Zagreb, 16. aprila. AS. Veliki jeruzalemski musti je prebil nekaj dni na Hrvaškem kot gost hrvatske vlade. Bil je sprejet pri Polglavniku. Po kratkem bivanju v Zagrebu je veliki musti obiskal Banja Luko in Sarajevo, kjer je imel sestanke z zastopniki muslimanskih verskih in kulturnih ustanov. V Zagrebu je vrnil obisk italijanskemu poslaniku.

S. S. VAN DINE:

49

Umorjeni Kanarček

»Grozil vam je samo, da se bo poslužil zakonitih sredstev, če se ne boste prostovoljno odzvali mojemu pozivu. Danes imam mnogo dela izven urada, a želim, da bi mi čimprej podali nekaj pojasnil.«

»Vrag naj me vzame, če vam bom v takih okoliščinah podal kako pojasnilo! Videlo se je, da se Cleaver le s težavo premaguje. »Nisem nikak žepar, da bi ga po svoji dragi volji klicali na odgovor in to celo z grožnjami.«

»Ker se upirate, da bi mi dali pojasnila, ki jih potrebujem, kot prost državljan, mi ne preostane drugega, kot da spremenim vaš položaj!« je izjavil Markham in nadaljeval obrniti se k Heathu: »Narednik, pojdite in naročite Benu, naj sestavi pozivnico na ime Karla Cleaverja!«

Cleaver se je zdrznil in stisnil zobe. »Zaradi katere obtožbe?« je vprašal. »Zaradi umora Margaret Odell.« Cleaver je planil pokonci. Njegov obraz je postal smrtnobled.

»Nelepo šalo ste si dovolili. Prepričani bodite, da boste igro zgubili. Niti v tisoč letih ne boste mogli dokazati te obtožbe!«

»Morda res ne. Toda če nočete govoriti tukaj, vas bomo prisilili, da boste govorili pred poroto.«

»Govoril bom tukaj!« je izjavil Cleaver in znova sedel. »Kaj hočete vedeti?«

Markham je vzel cigaro in si jo prižgal. »Prvič: Zakaj ste mi rekli, da ste v ponedeljek zvečer bili v Boontonu?«

Jasno je bilo, da je Cleaver pričakoval to vprašanje.

»Ko sem čital o umoru Kanarčka, sem hotel pripraviti alibi in brat mi je malo prej dal poziv, da se mora zglasiti na policiji v Boontonu. Bil je to kakor nalašč pripravljen alibi. Razumljivo je, da sem ga izkoristil.«

»Čemu pa ste potrebovali alibi?«

»Nikakor ga nisem potreboval, samo zdelo se mi je pametno, da se na ta način izognem kakršnim koli nepravilnostim. Znano je bilo, da sem občeval z gospodično Odell in nekateri so celo vedeli, da me je izsiljevala. Saj sem bil sam tako nespamet, da sem to zadevo pri-

TEL. KINO UNION 22-21

Odličan film iz življenja kmečkega dekleta

»Povratek zapeljane«

V gl. vlogi: Gino Cervi in Adriana Benetti

PREDSTAVE:

ob delavniških: 15.30, 17.30 in 19.30; ob nedeljah in praznikih: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30

TEL. KINO SLOGA 27-50

SAMO 21. in 22. aprila 1943!

Ena izmed redkih, prav ljubkih komedij

»Gospodične iz sosedne hiše«

V glavni vlogi:

Antonio Gandusio, Peppino de Filippo.

Predstave ob 14, 15.30, 17.40 in 19.30!

TEL. KINO MATICA 22-41

Dnevno ob 15 najboljši film LA JANE

»Ljudje iz varietete«

Ples, humor, moderna glasba. — V ostalih vlogah: Hans Moser, Atila Hörbiger

Dnevno ob 17 in 19.15 pretresljiva drama

»Živi mrtvec«

V glav. vlogah: Carlo Ninchi, Dina Sassoli

Irski opomin Angliji

Dublin, 14. aprila s. Po pisanju lista »Irish Independent« se je irski narodni odbor sestal k tajni seji, na kateri so razpravljali o politiki, lejo morajo zasledovati v tem trenutku. Po obširnih razpravah je odbor sklenil, da bo Irska morala postaviti svoje natančne zahteve, ki bodo izražale voljo celotnega irskega ljudstva. Irski narod hoče zdaj doseči tiste cilje, ki so zmeraj prevečali njegovo politiko. Najprej mora priti do stvarne ureditve republike celotne Irske, vstevši onih šest severnih grofij, ki si jih lasti Velika Britanija. Zato je treba odpraviti vso razdelitev Irske in doseči popolno gospodarsko svobodo in socialno varnost za ves irski narod. Treba se bo tudi oprijeti keltskega jezika, oživiti stara izročila, pospeševati omiko dežele ter odpraviti birokracijo in korupcijo, ki zastruplja javno življenje. Sklep odbora bo po svoji zahtevnosti prav gotovo opomin Angliji.

Obleka in čokolada iz — lesa!

Na nekem zborovanju zastopnikov lesne industrije, ki je bilo pred nedavnim v Pragi, je eden navzočih pokazal zborovalcem obleko za doma, narejeno povsem iz lesnih vlaken. Obleka je bila čisto podobna volneni. Neki drugi udeleženece omenjenega zborovanja pa je svojim tovarišem ponudil še nekaj bolj presemetljivega, namreč čokolado iz lesa! Po nekaterih čeških kmetijah so zadnje čase začeli delati poskuse z živinsko krmo, pripravljeno iz lesa. Te poskuse so delali z govejo živino in prašiči in pravijo, da je od 22.000 različnih vrst lesa, kolikor jih doslej poznajo, nekaj izredno redilnih.

Ljubavna pisma — tudi racionirana

Beograd, (CE). Zaradi varčevanja so izdali pred nedavnim odredbo, po kateri se v vsej Srbiji omeji poraba papirja. Odredba se nanaša tudi na porabo pisemskega papirja, ker tudi to nujno zahteva sedanji vojni čas. Odrejeno je bilo, da nobeno pismo, naj bo trgovsko ali zasebno, ne sme obsegati več ko štiri strani. Isto velja tudi za zasebna pisma, pisana na stroj. Omejitev pa se ne nanaša na trgovska tipkana pisma. Pisem, ki ne bi odgovarjala tem določbam, ne bodo sprejemali. To bodi nauk — piše dopisnik CE iz Beograda — zaljubljenec, naj bodo v svojih ljubavnih pismih kratki in naj nikar preveč ne pesnikujejo.

povedoval drugim. Mannixu na primer, sem pripovedoval o tem... Oba naju je izsiljevala. »Ali je bil to edini razlog, da ste si tako prizadevali, da bi si poskrbeli alibi,« ga je vprašal Markham in ga prodrljivo pogledal. »Ali se vam to ne zdi zadosten razlog? Izsiljevanje bi vendar moglo biti povod...«

»Treba je več povodov, da se more vzbuditi sum!«

»Morda! Na vsak način nisem hotel, da bi me vpletli v zadevo. Nikakor me ne morete obsojati, ker sem skušal, da bi se temu izognil.«

Markham se je naslonil na mizo z nič dobrega obetajočim nasmehom.

»Dejstvo, da vas je gospodična Odell izsiljevala, ni edini razlog, zaradi katerega ste se zlagali. Prav tako tudi ni glavni razlog za vas.«

Cleaverjeve oči so se zožile, a nikakega drugega znaka zmedenosti ni bilo na njegovem obrazu.

»Jasno je, da veste več kot jaz...« Skušal se je delati brezbržnega.

»Nikakor ne več kot vi, gospod Cleaver!« ga je zavril Markham; »pač pa toliko kot vi. Povejte mi, kje ste bili v ponedeljek med 11 uro in polnočjo.«

»Morda je to ena izmed stvari, ki so vam že znane!«

»Res je, bili ste v stanovanju gospodične Odell.«

Cleaver se je zasmejal, a nikakor se mu ni posrečilo, da bi zakril učinek, ki ga je ta jasna Markhamova obsodba naredila nanj.

»Če domnevate to, pomeni, da ne veste ničesar. Pretekla sta že dva tedna, kar nisem več stopil v njeno stanovanje.«

»Oseba, vredna vsega zaupanja, pa priča nasprotno.«

»Priča!« Ta beseda je s težavo prišla preko stisnjenih Cleaverjevih ustnic.

Markham je prikimal.

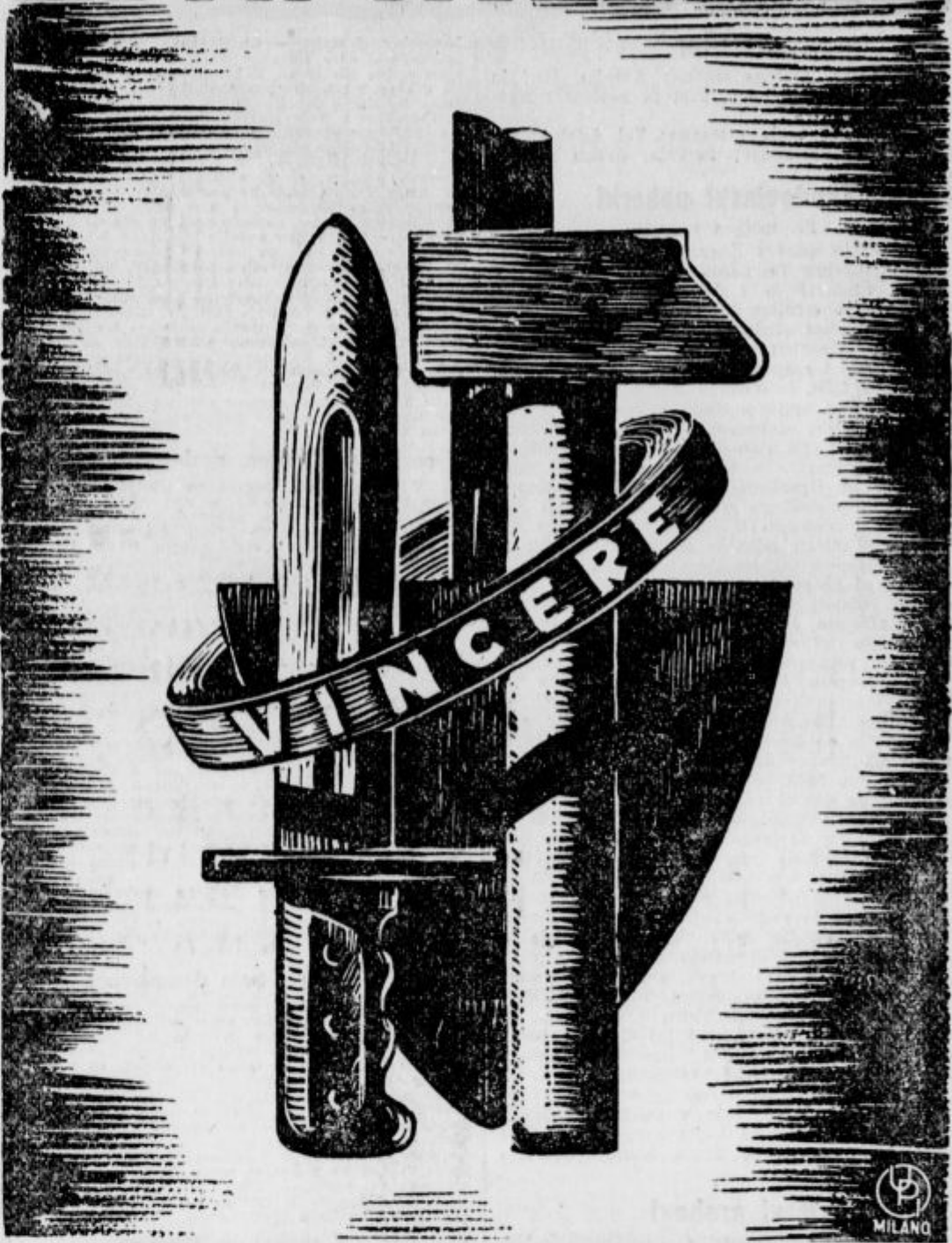
»Videli so vas, ko ste prišli iz plesalkinega stanovanja. Krenili ste po hodniku in odšli skozi stranska vrata pet minut pred polnočjo!«

Slišalo se je, kako so Cleaverju zašklepetali zobje in dih mu je zastajal.

»Med poldvanajsto in polnočjo,« je nadaljeval Markham, ne da bi ga pustil priti do besede, »je bila gospodična Odell umorjena in oropana. Kaj morete pripomniti k temu?«

Mučen molk je zavladal v sobi. Čez nekaj časa pa se je oglašil Cleaver.

21 APRILE XXI

CORPORAZIONI

CEREALI - ORTO - FLORO - FRUTTICOLTURA
ZOOTECNIA E PESCA - LEGNO
PRODOTTI TESSILI - ABBIGLIAMENTO
SIDERURGIA E METALLURGIA - MECCANICA
COMBUSTIBILI LIQUIDI E CARBURANTI
CARTA E STAMPA - COSTRUZIONI EDILI
ACQUA - GAS - ELETTRICITÀ
INDUSTRIE ESTRATTIVE
VETRO E CERAMICA
COMUNICAZIONI INTERNE
MARE E ARIA - SPETTACOLO
OSPITALITÀ - PROFESSIONI E ARTI
PREVIDENZA E CREDITO

CONFEDERAZIONI

AGRICOLTORI - LAVORATORI AGRICOLTURA
INDUSTRIALI - LAVORATORI INDUSTRIA
COMMERCianti - LAVORATORI COMMERCIO
AZIENDE CREDITO E ASSICURAZIONE
LAVORATORI AZIENDE CREDITO E ASSICURAZIONE
PROFESSIONISTI E ARTISTI

L'ESERCITO DEI LAVORATORI COMBATTE
IN INTIMA UNIONE CON L'ESERCITO DEI
SOLDATI PER UN'UNICA, FULGIDA META:
LA VITTORIA, APPORTATRICE DI UNA
PIU' ALTA GIUSTIZIA NAZIONALE E SOCIALE

VOJSKA DELAVCEV SE BIJE V TESNEM SO-
DELOVANJU Z VOJAKI, ZASLEDUJOČ EDINI,
SIJAJNI CILJ: ZMAGO, KI BO PRINESLA
VEČJO NARODNO IN SOCIALNO PRAVICO